VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Kirjallinen lausunto

3.2.2017

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Ympäristövaliokunnan asiantuntijakuuleminen 7.2.2017

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (HE 251/2016 vp)

Kirjallinen asiantuntijalausunto

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman mukaan maankäyttö- ja rakennuslakia uudistetaan rakentamismahdollisuuksien helpottamiseksi. Hallitusohjelman tavoitteena on turhan sääntelyn purkaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen.

Tavoitteiden toteuttamiseksi on ollut tarkoituksena perata ne säädökset, jotka eniten haittaavat kansalaisten arkea, yritystoimintaa, maataloutta, investointeja, rakentamista ja tervettä kilpailua.

Valtiovarainministeriön kannalta keskeisiä kysymyksiä ovat:

- Lisäävätkö nyt ehdotetut muutokset rakentamismahdollisuuksia myös käytännössä?
- Keveneekö kansalaisten, yritysten ja kuntien hallinnollinen taakka?
- Selkiyttävätkö tehdyt ehdotukset maankäyttö- ja rakennuslain monitahoisia ja tulkinnanvaraisia määräyksiä?
- Helpottuuko kaupan kaavoitus?

Maankäyttö- ja rakennuslaki on varsin laaja kokonaisuus, sillä se sisältää 220 pykälää. Niiden sisältö on haasteellinen jopa asiantuntijoille ymmärtää ja siksi laki antaa lukuisia mahdollisuuksia tulkinnoille ja harkinnalle. Lain pitäisi kuitenkin ohjata rakentamista tehokkaasti.

Hallituksen esitys koskee vain pientä osaa koko lainsäädännöstä. Muutoksia on noin 20 pykälään. Kumottaviksi on ehdotettu neljää pykälää.

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman tavoitteena on helpottaa rakentamista, purkaa sääntelyä ja keventää hallinnollista taakkaa. Jo pääministeri Kataisen Rakennepoliittisella ohjelmalla pyrittiin keventämään ra-

kentamisen sääntelyä. Tavoitteilla on siten ollut pitkäaikainen poliittinen tahto.

Tästä huolimatta valtiovarainministeriö on joutunut toteamaan 2.9.2016 antamassaan lausunnossa, että ympäristöministeriö ei ole ryhtynyt sellaisiin toimiin, joilla aidosti tähdättäisiin lainsäädännön selkeyttämiseen ja keventämiseen.

Esityksissä on edelleen mm. uusi kohta, jolla luvanvaraisia toimia laajennetaan nykyisestä (aurinkopaneelien luvanvaraisuus). Tämä lisää suoraan lain hallinnollista taakkaa. Asian toisena huonona puolena on, että uudet ympäristöystävälliset innovaatiot eivät saavuta sellaista suosiota ja käyttölaajuutta kuin ilman MRL:n sääntelyä voisivat saavuttaa. Vastaavanlainen heikennys tehtiin, kun lakiin luvanvaraisiksi säädettiin maalämpökaivojen poraaminen. Uusiutuvan energian käytön etenemisen esteeksi ei tulisi asettaa maankäyttö- ja rakennuslakia.

Kaupan suuryksikön koon nostaminen 2 000 neliöstä 4 000 neliöön on todennäköisesti investointeja lisäävä muutos ja sen toteuttamista valtiovarainministeriö tukee.

Valtiovarainministeriö katsoi em. lausunnossaan, että lakiuudistukselle asetettuja tavoitteita ei ole esityksellä saavutettu ja halusi palauttaa esityksen takaisin valmisteluun edelleen kehitettäväksi.

Lakimuutosten vaikuttavuus on kansantalousosaston arvion mukaan hyvin vaatimaton lukuun ottamatta kaupan kaavoitusta, koska edelleenkin kaikki päätöksentekovalta on kunnalla ja kaavoitusmonopoli turvaa sen edelleen.

Valtiovarainministeriössä on kuitenkin kuultu 31.1.2017 suullisesti ympäristöministeriöltä, että koko maankäyttö- ja rakennuslakia koskeva kehittämistyö on tarkoitus aloittaa.

Neuvotteleva virkamies Sari Sontag
Valtiovarainministeriö
Kansantalousosasto